

ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
У КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІRESEARCH OF THE ESSENCE OF INNOVATION POTENTIAL
IN THE CONTEXT OF INNOVATION MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE

УДК 330: 338.2

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct51-15>**Бреус С.В.**

д.е.н., доцент,
професор кафедри менеджменту
та публічного адміністрування
Київський національний університет
технологій та дизайну

Поліщук Т.С.

студент
Київський національний університет
технологій та дизайну

Breus Svitlana

Kyiv National University
of Technologies and Design

Polishchuk Tetiana

Kyiv National University
of Technologies and Design

У статті проведено дослідження сутності інноваційного потенціалу підприємства у контексті управління інноваціями. Досліджено у взаємозв'язку поняття «інновації» та «інноваційний потенціал» у контексті управління інноваціями на підприємстві. Розглянуто чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, які справляють негативний вплив на можливість відтворення інноваційного потенціалу та його використання для здійснення управління інноваціями на підприємствах. Здійснено систематизацію підходів до трактування категорії «інноваційний потенціал» різними науковцями та виділено основні підходи до його трактування. Здійснено систематизацію основних методичних підходів та найпоширеніших методів оцінювання інноваційного потенціалу. Запропоновано методичний підхід, використання якого сприятиме підвищенню ефективності управління інноваціями на підприємстві в сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: інновації, інноваційний потенціал, управління інноваціями, методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу, методи оцінювання інноваційного потенціалу, інноваційний розвиток.

В статье проведено исследование сущности инновационного потенциала предприятия в контексте управления инновациями. Исследованы во взаимосвязи понятия «инновации» и «инновационный потенциал» в контексте управления инновациями на предприятии. Рассмотрены факторы внешней и внутренней среды, которые оказывают негативное влияние на возможность воспроизведения инновационного потенциала и его использования для осуществления управления инновациями на предприятиях. Осуществлена систематизация подходов к трактовке категории «инновационный потенциал» различными учеными и выделены основные подходы к его трактовке. Осуществлена систематизация основных методических подходов и распространенных методов оценки инновационного потенциала. Предложен методический подход, использование которого будет способствовать повышению эффективности управления инновациями на предприятии в современных условиях хозяйствования.

Ключевые слова: инновации, инновационный потенциал, управление инновациями, методические подходы к оценке инновационного потенциала, методы оценки инновационного потенциала, инновационное развитие.

The article examines the essence of the innovation potential of the enterprise, in particular, considers the relationship between the concept of "innovation" and "innovation potential" in the context of innovation management in the enterprise. Factors of the external and internal environment that have a negative impact on the ability to reproduce the innovation potential of economic entities and the possibility of its use to manage innovation in enterprises are studied. Systematization of approaches to the interpretation of the category "innovation potential" by different scientists and the main approaches to its interpretation such as resource and system. It is concluded that the relationship between the categories of "innovation" and "innovation potential" characterizes the approach based on such characteristics as "measure of readiness for change" and "ability to change". Taking into account the synthesis of approaches to the characteristics of the concepts of "innovation", "innovation potential", taking into account their connection and interdependence, the interpretation of the category "innovation potential" in the context of innovation management in the enterprise is expanded. The systematization of the main methodological approaches to the evaluation of the innovative potential of the enterprise and the most common methods of its evaluation is carried out. Restrictions on the possibility of practical use of existing methodological approaches to assessing the innovative potential of the enterprise are identified. A methodical approach to assessing the innovation potential is proposed, which contains some elements of such approaches, in particular: assessment of financial performance of the enterprise taking into account the study of external and internal factors on the state of innovative development of the enterprise and its level of innovation potential. of a particular sector of the economy. It is concluded that the use of the proposed methodological approach to assessing the innovation potential of the enterprise will help increase the efficiency of innovation management in the enterprise in modern business conditions.

Key words: innovations, innovation potential, innovation management, methodical approaches to evaluation of innovation potential, methods of evaluation of innovation potential, innovative development.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки України інновації та ефективно управління ними відіграють суттєву роль у розвитку різних секторів економіки. Основною метою управління інноваціями на підприємствах у сучасних умовах розвитку економіки України є розроблення відповідної стратегії. При цьому для досягнення високих темпів їх інноваційного розвитку важливим є забезпечення суб'єкта господарювання необхідними ресурсами всіх видів високої якості, у тому числі інвестиційними ресурсами, вкладеними у процес їх розширеного відтворення, адже поєднання інвестицій з інноваціями та ефективно використання інноваційного потенціалу є

запорукою стабільного економічного розвитку підприємств, здійснення їх ефективної фінансово-економічної діяльності, підвищення рівня конкурентоспроможності та забезпечення майбутнього благополуччя та процвітання.

Доцільність реалізації зазначеного зумовлюється, зокрема, таким: інновації є базовим елементом інноваційної стратегії підприємств; інновації є одним з основних інструментів формування підвищення конкурентних переваг підприємств різних секторів економіки; управління інноваціями на підприємствах є невід'ємним складником загальної системи управління ними; інноваційний розвиток секторів економіки є стратегічно важливим у

контексті підвищення рівня їхньої конкурентоспроможності й економічного зростання держави, вони є взаємозалежними, адже продукція одних секторів використовується в інших, що зумовлює тісний зв'язок підприємств та їх взаємодію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У працях великої кількості як зарубіжних, так і вітчизняних науковців проведено комплексі дослідження різних аспектів інновацій та інноваційного потенціалу (Ю. Бажал, Е. Бруккінг, Ф. Валента, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Гриньов, П. Друкер, С. Ілляшенко, М. Кондратьєв, Б. Санто, Б. Твісс, М. Туган-Барановський, Р. Фостер, Й. Шумпетер, Р. Фатхутдінов, Л. Федулова, М. Чумаченко, К. Фрімен, Г. Хемел, Н. Чухрай). Проте, віддаючи належне науковим здобуткам авторів, слід зазначити, що детальнішого розгляду потребують питання дослідження у взаємозв'язку понять «інновації» та «інноваційний потенціал» як інструмент прийняття зважених управлінських рішень щодо підвищення рівня інноваційного розвитку підприємств.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз взаємозв'язку понять «інновації» та «інноваційний потенціал» у контексті управління інноваціями на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Підвищення рівня здатності підприємства до впровадження інновацій є важливим завданням на сучасному етапі розвитку економіки, яке виходить за межі сфери діяльності окремих суб'єктів господарювання й переходить у сферу впливу держави, враховуючи при цьому, зокрема, можливості концентрування ресурсів усіх видів на пріоритетних, стратегічних напрямках розвитку економіки з використанням при цьому наявного інноваційного потенціалу, який ще зберігся в окремих секторах економіки [1].

Сучасні суб'єкти господарювання функціонують в умовах невизначеності й знаходяться під впливом низки чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, які справляють негативний вплив на можливість відтворення їхнього інноваційного потенціалу та використання його задля здійснення управління підприємством на інноваційних засадах. Так, до зовнішніх чинників у сучасних умовах господарювання доцільно віднести: анексію АР Крим Російською Федерацією, нарощування обсягів зовнішньої агресії з боку Росії у результаті військових дій на Сході України, що призводять до ескалації конфлікту у цій частині України, та загострення ситуації Росією на Азовському узбережжі моря і, як результат, збільшення міграційних процесів усередині країни з Криму та зони проведення ООС (Операція об'єднаних сил) [2, с. 57; 3, с. 61]; нарощування обсягів пандемії, викликаних коронавірусною інфекцією COVID-19, що охопила практично всі країни світу та справила негативний вплив на економічний розвиток

як окремих секторів їхніх економік, так і держав у цілому.

Зовнішні чинники опосередковано, а почасти й безпосередньо призводять до дестабілізації економічної ситуації в країні та підсилюють негативну дію внутрішніх чинників, що знаходить прояв у зниженні обсягів виробництва суб'єктів господарювання та реалізації продукції, погіршенні їх фінансово-економічних результатів, а також, як результат, в ефективності управління інноваціями на підприємствах та можливості реалізації їхнього інноваційного потенціалу.

Інновація, відповідно до праць Й. Шумпетера, зводиться до нової комбінації ресурсів, проявом яких може бути п'ять ситуацій [4, с. 495]: уведення нових, невідомих раніше споживачам товарів на ринок; уведення нових методів виробництва; проникнення на новий ринок збуту; здобуття нових джерел сировини або застосування нових методів збуту товарів; використання нових способів організації виробництва.

У наукових працях відсутнє єдине бачення щодо трактувань понять «інновації», «інноваційний потенціал», що зумовлене відсутністю єдиного підходу до розуміння сутності інноваційної діяльності та взаємозв'язку й взаємозалежності цих понять у контексті системи управління підприємством. Згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність», інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [5].

Вони, згідно з твердженнями науковців, можуть виступати і кінцевим результатом, і змінами в структурі виробничого процесу. Так, С.М. Ілляшенко вважає їх кінцевим результатом діяльності зі створення та використання нововведень, що сприяють розвитку та підвищенню ефективності діяльності підприємств [6].

Уперше в науковий обіг поняття категорію «інноваційний потенціал» увів К. Фрімен, який трактував його як «чинник, що забезпечує ріст економічної системи завдяки нововведенням» [7]. У цьому контексті важливим є дослідження сутності інноваційного потенціалу, який разом із виробничо-технологічним, науково-технічним, фінансово-економічним, кадровим є одним зі складників потенціалу підприємства, є «ядром» його потенціалу, оскільки органічно входить до складу кожної з його частин [8]. У табл. 1 здійснено систематизацію підходів до сутності категорії «інноваційний потенціал»

Аналіз наведених визначень поняття «інноваційний потенціал» дав змогу виділити основні підходи його трактування:

Систематизація підходів до сутності категорії «інноваційний потенціал»

С.М. Ілляшенко, Ю.С. Шипуліна	Комплексна категорія, яка характеризує частоту й ефективність упровадження на підприємстві інновацій, їх розроблення, готовність персоналу до змін.
M. Caniëls, H. Romijn	Готовність підприємства до зміни певного набору компонентів у новий стан для задоволення існуючих потреб.
D. Archibugi	Сукупність ресурсної й організаційно-технічної забезпеченості, що використовуються компанією для розроблення й упровадження інновацій, виробництва на їх основі конкурентоспроможної продукції.
О.І. Піжук, В.І. Багнюк	Доцільно визначати як здатність до змін, поліпшення, прогрес, це джерело розвитку. При цьому «все те, що веде до інноваційного розвитку. Він нібито стоїть на стику реальності, яка його характеризує, і майбутності, яка його визначає, і водночас визначається ним».
I.V. Юхновський	Можна охарактеризувати як складову частину економічного потенціалу, яка містить систему ресурсів, здібностей та можливостей, які забезпечують здатність здійснювати інноваційну діяльність, упровадження досягнень НТП, розроблення та реалізацію нововведень та підтримку інноваційного процесу, дають змогу перейти в якісно новий стан розвитку з метою досягнення конкурентоспроможності економіки.
Л. Мартюшева	Розглядає інноваційний потенціал як сукупність різних видів ресурсів, що можуть бути використані у процесі інноваційної діяльності.
Л. Белоусова	Ресурсна можливість використання підприємством прогресивних напрацювань у сфері інновацій.
I.V. Новікова	Цілеорієнтована комбінація інноваційних ресурсів та каталізаторів, які уможливають використання цих ресурсів для досягнення мети інвестиційної діяльності, підвищення рівня конкурентоспроможності і стратегічного успіху підприємства.

Джерело: систематизовано та сформовано за даними [9–13]

– ресурсний підхід (як сукупність ресурсів – D. Archibugi; [10], Л. Мартюшева [12]); як ресурсна можливість – Л. Белоусова [13]);

– системний підхід (як комплексна характеристика – С.М. Ілляшенко, Ю.С. Шипуліна [9]); як складник економічного потенціалу, що містить систему ресурсів, – I.V. Юхновський [11]; як комбінацію інноваційних ресурсів та каталізаторів – I.V. Новікова [13]).

При цьому слід зазначити, що зв'язок категорій «інновації» та «інноваційний потенціал» характеризує підхід, що базується на таких характеристиках, як міра готовності до змін (M. Caniëls, H. Romijn [10]) та здатність до змін (О.І. Піжук, В.І. Багнюк [11]).

Здійснивши синтез підходів до характеристик понять «інновації», «інноваційний потенціал» з урахуванням їх зв'язку та взаємозалежності, слід зазначити, що категорію «інноваційний потенціал» у контексті управління інноваціями на підприємстві можна охарактеризувати як наявність можливостей, що: визначають ступінь готовності підприємства до змін та управліннями ними; сприяють його інноваційному розвитку та досягненню кінцевого результату інноваційного процесу у вигляді інновації для задоволення існуючих потреб та ефективного управління ними.

Доцільність реалізації зазначеного зумовлює проведення детального дослідження щодо визначення уніфікованої методики оцінювання інноваційного потенціалу. При цьому слід зазначити, що в сучасній науковій літературі відсутній

універсальний методичний підхід до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства.

Використовують різноманітні методи та методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу, які охоплюють різні боки діяльності суб'єктів господарювання або мають різні теоретичні основи, дають можливість дослідити поточний стан інноваційного розвитку підприємства, визначити сильні та слабкі сторони та здійснити загальний моніторинг інноваційної діяльності. Тому точність отриманих даних оцінювання та подальші дії підприємства щодо свого розвитку й вироблення стратегії управління інноваціями залежать від вірно вибраного методу в межах методичного підходу.

У табл. 2 здійснено систематизацію методичних підходів до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства

Аналіз наявних методичних підходів свідчить, що вони використовуються, головним чином, для оцінювання інноваційного потенціалу підприємства, у зв'язку з чим: мають певною мірою односторонній характер, передбачають використання низки показників, які за своєю сутністю є рекурсивними й не можуть бути сформовані на основі масиву даних, що є в наявності у підприємства.

Для оцінювання потенціалу підприємства, а отже, стану розвитку його інноваційної діяльності використовують різноманітні методи, що охоплюють різні боки його діяльності чи мають різні теоретичні основи. Найпоширеніші з таких методів наведено на рис. 1.

На основі синтезу наведених методичних підходів та методів доцільно запропонувати до

Систематизація методичних підходів до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства

Автор	Характеристика методичного підходу
С.І. Грицуленко, В.М. Орлов, Г.А. Отливанська, І.І. Уманська	Використання методу експертних оцінок для оцінювання елементів інноваційного потенціалу підприємства з подальшим використанням інтегрального показника стану інноваційного потенціалу, враховуючи рівень вагомості кожного з його елементів.
І.М. Карапейчик	Використання математично-статистичного підходу за допомогою виробничої функції Кобба-Дугласа або функції К. Оппенлендера.
Н.І. Чухрай	Визначення показника приросту інноваційного потенціалу, показника інтенсивності та показника ефективності інноваційного розвитку.
І.В. Новікова	Проведення комплексного аналізу двох компонентів інноваційного потенціалу (інноваційних ресурсів та їх каталізаторів) з урахуванням коефіцієнтів вагомості залежно від ступеня залучення підприємства до інноваційного процесу, з'ясування їх гармонійності та відповідності до стратегічних завдань. Рівень складників інноваційних ресурсів оцінюється як добуток їх бальної оцінки та коефіцієнта вагомості.
О.І. Маслак, Л.А. Квятковська	Оцінювання інноваційного потенціалу запропоновано проводити на предмет достатності у підприємства фінансово-економічних ресурсів для ефективного забезпечення не тільки стратегічної інноваційної, а й поточної виробничої діяльності.
Р.О. Мірошник, Л.В. Меренюк	Пропонується здійснювати оцінювання інноваційного потенціалу за допомогою розрахунку показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства: 1) власного оборотного капіталу; 2) власні джерела формування запасів; 3) власні та довгострокові позикові джерела формування запасів.
І.В. Воловельська	Для оцінювання інноваційного потенціалу пропонується використовувати систему груп показників, яка описує основні якості інноваційного потенціалу підприємства: наукоємності, якісного рівня інноваційної діяльності, конкурентоздатності, оновлюваності, коефіцієнту, що визначає рівень інноваційного потенціалу підприємства на їх мультиплікативній основі.
Н.М. Гарматій	Пропонується використовувати інтегральний підхід, при цьому сукупність показників, що визначають інноваційний потенціал, розподіляється на: 1) показники, які характеризують окремі боки виробництва, і показники, які дають змогу виразити його рівень у цілому; 2) вхідні (кількість і якість ресурсів) та вихідні (результативні показники діяльності виробництва); 3) якісні показники (визначають ступінь впевненості суб'єкта оцінювання про якість показника), кількісні (обчислюються чисельно); 4) показники прямого (безпосереднього) та непрямого (опосередкованого – через низку інших показників) впливу на інноваційний потенціал. При цьому інноваційний потенціал поєднує в собі внутрішній потенціал підприємства та його інноваційну активність.
Л.Л. Калініченко	Пропонується оцінювати інноваційний потенціал за такими етапами: 1) розбиття інноваційного потенціалу на сім складників, що охоплюють усі ключові аспекти потенціалу; 2) визначення набору показників, що впливають на відповідний складник потенціалу; 3) визначення експертним шляхом вагомості кожного показника в оцінці відповідного складника інноваційного потенціалу; 4) оцінка кожного показника на основі експертного опитування за п'ятибальною шкалою; 5) розрахунок складників, що визначаються в балах від 0 до 5 у процесі експертної оцінки; 6) визначення інтегрального показника з використанням шкали від 0 до 5 за трьома рівнями.
А.Б. Бойчук	Пропонується проводити оцінювання рівня інноваційного потенціалу на основі методу економічного аналізу «порівняння фактичних показників з еталонними». Використовується метод оцінювання рівня достатності інноваційного потенціалу за допомогою експертних оцінок з використанням елементів методу ранжування для визначення рівня вагомості показника.

Джерело: систематизовано та узагальнено на основі даних [8; 12–14]

практичного використання підхід, який містить окремі елементи їх, зокрема: оцінювання фінансових показників діяльності підприємства з урахуванням дослідження зовнішніх та внутрішніх чинників на стан інноваційного розвитку підприємства та рівень його інноваційного потенціалу [8; 13], ураховуючи при цьому специфіку діяльності підприємства та його належність до того чи іншого сектору економіки. Використання в практичній

діяльності підприємства такого методичного підходу сприятиме підвищенню ефективності управління інноваціями на ньому в сучасних умовах господарювання.

Висновки з проведеного дослідження. У цілому слід зазначити, що в сучасних умовах немає єдності у розумінні універсальної методичної бази оцінювання інноваційного потенціалу підприємства, тому від вірно вибраного методичного

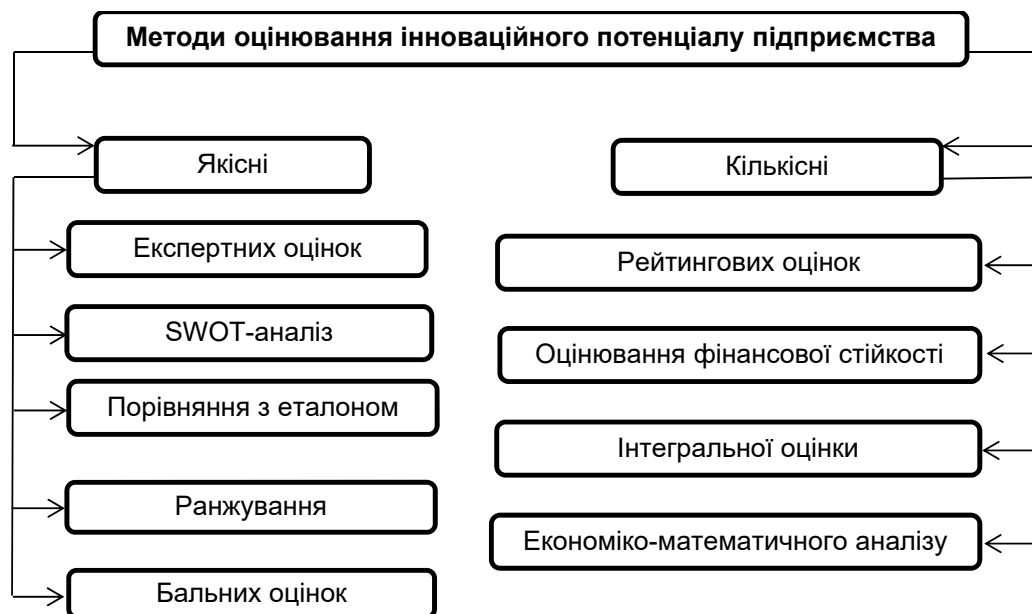

Рис. 1. Методи оцінювання інноваційного потенціалу підприємства

Джерело: систематизовано та узагальнено на основі даних [8; 12–15]

підходу й методу залежать значною мірою точність отриманих даних при оцінюванні інноваційного потенціалу підприємства, подальші його дії щодо формування стратегії свого розвитку у контексті управління інноваціями. Зазначене становить основу подальших розвідок за тематикою дослідження.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бреус С.В. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності машинобудівного комплексу України. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 1. С. 162–169.
2. Бреус С.В. Управління економічною безпекою системи закладів вищої освіти: проблематика використання ієрархічно-фасетного методу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2019. Вип. 24(1). С. 55–63.
3. Бреус С.В., Осетрова Ю.Г. Фінансовий стан вітчизняних суб'єктів господарювання у сучасних умовах та основні напрями підвищення його ефективності. *Економіка та суспільство*. 2017. № 11. С. 61–65. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/11_2017.pdf (дата звернення: 28.01.2021).
4. Шабан К.С., Зозульов О.В. Класифікація інновацій підприємств, що входять до міжорганізаційних об'єднань. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2016. № 13. С. 493–500.
5. Закон України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 04.07.2002 (зі змінами від 05.12.2012). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 28.01.2021).
6. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку: монографія / ред. С.М. Ілляшенко. Суми: Унів. кн., 2006. 728 с.

7. Верхоглядова Н.І., Каширнікова І.О. Методичний підхід до визначення інноваційного потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2458> (дата звернення: 28.01.2021).

8. Маслак О.І., Квятковська Л.А. Система оцінки показників інноваційного потенціалу промислового підприємства. *Ефективна економіка*. 2010. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=298> (дата звернення: 28.01.2021).

9. Ільяшенко С.Н., Шипулина Ю.С. Составляющие инновационного потенциала субъекта хозяйственной деятельности. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка»*. 2002. № 7(40). С. 118–125.

10. Андрос С., Чан Сі Цо. Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення конкурентоспроможності. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: зб. тез доп. I Міжнародної наук.-практ. конф., 23 квітня 2020 р. Київ: Політехніка, 2020. С. 154–155.

11. Піжук О.І., Багнюк В.І. Оцінювання реалізації інноваційного потенціалу підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 15. С. 282–287. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/57.pdf> (дата звернення: 28.01.2021).

12. Бойчук А.Б. Оцінювання інноваційного потенціалу підприємства з урахуванням особливостей машинобудівної галузі. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 2. С. 129–143.

13. Калініченко Л.Л. Кількісна оцінка інноваційного потенціалу підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. № 30. 2010. С. 107–112.

14. Чухрай Н.І. Формування інноваційного потенціалу підприємства: маркетингове та логістичне забезпечення: монографія. Львів: Львівська політехніка, 2002. 316 с.

15. Ситник Н.І., Кубах І.В. Методи оцінки інноваційного потенціалу підприємства. *Збірник тез*

доповідей IX Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні підходи до управління підприємством», 12 квітня 2018 р. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. С. 32. URL: <http://conf.management.fmm.kpi.ua/proc/article/view/124844>.

REFERENCES:

1. Breus S.V. (2006) Rol innovatsii u zabezpechenni konkurentospromozhnosti mashynobudivnoho kompleksu Ukrainy [The role of innovations in ensuring the competitiveness of the machine-building complex of Ukraine]. *Actual Problems of Economics*, vol. 1, pp. 162–169.
2. Breus S.V. (2019) Upravlinnia ekonomichnoi bezpekoiu systemy zakladiv vyshchoi osvity: problema tyka vykorystannia iierarkhichno-fasetnoho metodu [Managing the economic security of higher education institutions: problems using hierarchical-facet method]. *Uzhorod National University Herald. International Economic Relations And World Economy*, vol. 24 (1), pp. 55–63.
3. Breus S.V., Osetrova Yu.H. (2017) Finansovyi stan vitchyznianskykh subiektiv hospodariuvannia u suchasnykh umovakh ta osnovni napriamy pidvyshchennia yoho efektyvnosti [The financial condition of domestic business entities in modern conditions and the main directions of improving its efficiency]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and Society] (electronic journal), vol. 11, pp. 61–65. Available at: http://economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/11_2017.pdf (accessed 28 January 2021).
4. Shaban K.S., Zozulov O.V. (2016) Klasyfikatsiia innovatsii pidpriemstv, shcho vkhodiat do mizhorhanizatsiinykh obiednan [Classification of innovation companies included interorganizational to associations]. *Economic bulletin of National technical university of Ukraine «Kyiv polytechnic institute»*, vol. 13, pp. 493–500.
5. Zakon Ukrainy «Pro innovatsiinu diialnist» [The Law of Ukraine «On the innovative activity»]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (accessed 28 January 2021).
6. Illiashenko S.M. (ed.) (2006) *Marketynh i menedzhment innovatsiinoho rozvytku* [Marketing and management of innovative development]. Sumy: Universytetska knyha. (in Ukrainian)
7. Verkhohliadova N.I., Kashyrmikova I.O. (2013) Metodychnyi pidkhid do vyznachennia innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva [Methodological approach to the definition of innovative capacity of enterprise]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy] (electronic journal), vol. 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2458> (accessed 28 January 2021).
8. Maslak O.I., Kviatkovska L.A. (2010) Systema otsinky pokaznykiv innovatsiinoho potentsialu promyslovoho pidpriemstva [System of indexes of estimation of innovative potential of industrial enterprise]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy] (electronic journal), vol. 9. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=298> (accessed 28 January 2021).
9. Il'yashenko S.N., Shipulina Yu.S. (2002) Sostavlyayushchie innovatsionnogo potentsiala sub'ekta khozyaystvennoy deyatelnosti [Components of the innovative potential of a business entity]. *Visnyk of Sumy State University. Economy series*, vol. 7 (40), pp. 118–125.
10. Andros C., Chan Si Tso (2020) Innovatsiinyi potentsial pidpriemstva yak faktor zabezpechennia konkurentospromozhnosti [Innovative potential of the enterprise as a factor of ensuring competitiveness]. *Proceedings of the I International scientific-practical Conference «Business, innovation, management: problems and perspectives»* (Ukraine, Kyiv, April 23, 2020), Kyiv: «Politekhnik», pp. 154–155.
11. Pizhuk O.I., Bahniuk V.I. (2017) Otsiniuvannia realizatsii innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva [Evaluation of realization of enterprise innovative potential]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky* [Global and National Problems of Economy]. (electronic journal), vol. 15, pp. 282–287. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/57.pdf> (accessed 28 January 2021).
12. Boichuk A.B. (2016) Otsiniuvannia innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva z urakhuvanniam osoblyvostei mashynobudivnoi haluzi [Evaluation of innovative capacity of the enterprise in terms of the engineering area]. *Marketing and Management of Innovations*, vol. 2, pp. 129–143.
13. Kalinichenko L.L. (2010) Kilkisna otsinka innovatsiinoho potentsialu pidpriemstv [Quantitative assessment of the innovation potential of enterprises]. *Bulletin of Transport Economics and Industry*, vol. 30, pp. 107–112.
14. Chukhrai N.I. (2002) Formuvannia innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva: marketynhove ta lohistychno zabezpechennia [Formation of innovative potential of the enterprise: marketing and logistical support]. Lviv: Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnik». (in Ukrainian)
15. Sytnyk N.I., Kubakh I.V. (2018) Metody otsinky innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva [Methods for assessing the innovative potential of the enterprise]. *Proceedings of the IX All-Ukrainian scientific-practical conference "Modern approaches to enterprise management"* (Ukraine, Kyiv, April 12, 2018). Available at: <http://conf.management.fmm.kpi.ua/proc/article/view/124844> (accessed 28 January 2021).